

Monumentnummer*: 516920

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 19 september 2000
Kadaster deel/nr 82971/94

Woonplaats* Arnhem
Gemeente* Arnhem
Provincie* Gelderland

Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Parkstraat	42			6828 JK	Arnhem		
Parkstraat	44			6828 JK	Arnhem		

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Arnhem	Q			2166
Arnhem	Q			2167

Omschrijving**

Inleiding:

Blok van twee HERENHUIZEN met HEKWERKEN, gebouwd tussen 1880 en 1890 in eclectische stijl met neorenaissance invloeden.

Het blok is gelegen in de zuidelijke gevelwand van de Parkstraat in het Spijkerkwartier, een grotendeels in het laatste kwart van de 19de eeuw aangelegde woonwijk, waarvan het zuidelijk deel voornamelijk met herenhuizen is bebouwd. Het Spijkerkwartier ontleent haar naam aan het landgoed het "Geldersch Spijker", dat hier oorspronkelijk lag. In de Kastanjelaan staan nog twee hardstenen hekposten behorend bij de ingang van het landgoed, waarvan het huis lag op de plaats waar nu de kruising van de Parkstraat met de Prins Hendrikstraat ligt. De laatste eigenaresse van het landgoed Mej. H. Koops sloot in 1865 een overeenkomst met de Gemeente over de aanleg van een nieuwe straat over een deel van haar eigendom. Dit westelijk gedeelte van de Parkstraat, bebouwd tussen 1865 en 1872, eindigde in het oosten bij het oude landhuis. In 1878 verkocht Mej. Koops het landgoed aan de gemeente. Na afbraak van het landhuis werd de Parkstraat naar het oosten verlengd en een nieuwe, de Parkstraat kruisende, straat aangelegd tussen de Spijkerstraat en de Boulevard Heuvelink, de huidige Prins Hendrikstraat. De bebouwing van Prins Hendrikstraat, het middengedeelte van de Parkstraat en de noordzijde van het oostelijk gedeelte van de Parkstraat vond hoofdzakelijk plaats in de periode 1878-1889 en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

werd overgelaten aan particulieren. Mej. Koops betrok zelf het nieuw gebouwde hoekpand Parkstraat 47, dat zij Villa Gelders Spijker noemde. Samen met het pand Parkstraat 50, dat zich op de tegenoverliggende straathoek bevindt en eveneens is voorzien van een afgeschuinde hoek, vormt Parkstraat 47 de oostelijke entree tot het middengedeelte van de Parkstraat, dat ontstaan is na afbraak van het oude huis Gelders Spijker. Parkstraat 38-40 vormt de westelijke entree tot dit gedeelte. De panden Parkstraat 38-50 aan de zuidzijde en 39-47 aan de noordzijde van dit middengedeelte zijn gebouwd in dezelfde tijd en stijl, bezitten dezelfde goothoogte en zijn op dezelfde wijze gedetailleerd.

Parkstraat 42-44 bezit een ondiepe, door een smeedijzeren hekwerk begrensde voortuin.

Omschrijving:

Blok van twee HERENHUIZEN op rechthoekig grondplan met een rechthoekige uitbouw aan de achterzijde, bestaand uit een souterrain, twee bouwlagen en een zolderverdieping onder een afgeplat schilddak gedekt met gesmoorde betonpannen (nr. 44) en shingles (nr. 42). In de voorschilden bevinden zich drie witgeschilderde houten dakkapellen met stolpramen, pilasters en een hoofdstel. De linker (nr. 44) wordt bekroond met een segmentvormig fronton, de rechter twee (nr. 42) met een driehoekig fronton.

Het spiegelsymmetrisch ingedeelde blok telt zes vensterassen en omvat twee herenhuizen met asymmetrisch ingedeelde voorgevels van ieder drie vensterassen. De vensterassen drie en vier vormen een middenrisaliet, waarin zich de twee ingangspartijen met balkons erboven bevinden.

De VOORGEVEL is opgetrokken in rode baksteen gemetseld in kruisverband. De gevel is horizontaal geleed door een verhoogde gepleisterde plint met blokverdeling, waterlijsten, gepleisterde speklagen ter hoogte van de bel-etage en een gekornist hoofdstel ter hoogte van de verdiepingsvloer, waarvan het in schoon metselwerk uitgevoerde fries is voorzien van gepleisterde trigliefen en festoenen onder de vensters van de verdieping. Onder de architraaflijst bevinden zich ter hoogte van de trigliefen gepleisterde knoppen. De gevel wordt afgesloten door een gekornist hoofdstel, waarvan het fries ter plekke van de middenrisaliet is voorzien van diamantkoppen. De geprofileerde kroonlijst rust op een bloktandlijst van klosjes.

De ingangspartijen bestaan uit paneeldeuren met twee ruiten, smeedijzeren roosters, geprofileerde kalven en bovenlichten in kozijnen op hardstenen neuten. Twee trappen met hardstenen treden en bordessen tussen gepleisterde muurtjes leiden naar de voordeuren. Onder de trappen bevinden zich door een halve segmentboog afgesloten portieken, waarin zich toegangen tot de souterrains bevinden. Aan weerszijden van de trappen bevinden zich twee getoogde souterrainvensters met stolpramen. De vensters worden afgesloten door gepleisterde hanekammen waarvan de sluitstenen zijn voorzien van diamantkoppen.

De vensters van de bel-etage bezitten schuiframen. Onder de in een waterlijst opgenomen onderdorpels bevinden zich gepleisterde velden met vlakke kussens en rozetten tussen geschubde consoles. Deuren en vensters zijn geplaatst in een gepleisterde omlijsting met uitspringende bovenhoeken, sluitstenen met diamantkoppen en schuin naar binnen staande blokken aan de uiteinden van de speklagen.

Boven de deuren bevinden zich balkons op geornamenteerde consoles met niet oorspronkelijke balkonhekjes en dubbele balkondeuren met bovenlicht in een gepleisterde bloktandomlijsting, afgesloten door een hoofdstel waarvan het fries is versierd met een festoen en de kroonlijst rust op consoles. De vensters op de eerste verdieping bevatten stolpramen met bovenlichten in een gepleisterde bloktandomlijsting voorzien van sluitstenen met diamantkoppen. Onder de in een waterlijst opgenomen onderdorpels

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bevinden zich gepleisterde velden met vierkante en cirkelvormige vlakke kussens tussen triglifenen.

De ACHTERGEVEL is wit gepleisterd en bezit een aantal rechthoekige vensters met schuif- en draairamen. Voor de terugliggende gedeelten bevinden zich ter hoogte van de bel-etage serres met balkons, waarop dubbele balkondeuren met bovenlichten uitkomen.

De voortuinen worden van het trottoir gescheiden door smeedijzeren HEKWERKEN met twee dubbele draaihekken tussen gietijzeren zuiltjes.

Het INTERIEUR van nr. 42 bezit nog een aantal oorspronkelijke elementen zoals een vestibule met marmeren vloer, traptreden en plint, aan weerszijden rondboognissen in een gepleisterde omlijsting met pilasters, stucpanelen, een trappenhuis met een twee-armige bordestrap, waarvan de leuning is samengesteld uit een geornamenteerde klauw, een geprofileerde handlijst en gietijzeren spijlen, kamers en suite met rijk geornamenteerde stucplafonds, vouwblinden, enkele marmeren schouwen, een keuken met vaste kasten, schouw en oorspronkelijke betegeling in het souterrain.

Waardering:

Blok van twee HERENHUIZEN met HEKWERKEN uit ca. 1880-1890.

- Van architectuurhistorisch belang als een goed en gaaf voorbeeld van een blok herenhuizen in eclectische stijl met neorenaissance-invloeden en met bijzondere esthetische kwaliteiten in de voorgevel zoals gave verhoudingen en een rijke ornamentiek.

- Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van het middengedeelte van de Parkstraat, waar de panden Parkstraat 38-50 aan de zuidzijde en 39-47 aan de noordzijde in dezelfde tijd en stijl zijn gebouwd, dezelfde goothoogte bezitten en op dezelfde wijze zijn gedetailleerd. De Parkstraat is één van de voornaamste en meest gaaf bewaard gebleven straten in het Spijkerkwartier, een wijk die grotendeels is aangelegd in het laatste kwart van de 19de eeuw en waarvan het zuidelijk gedeelte voornamelijk is bebouwd met herenhuizen.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis